

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 maja 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. G. od 26 listopada 2020 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym : emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) S. G.. W uzasadnieniu, organ rentowy wskazał , że J. G. od 26 listopada 2020 r. została zatrudniona u ww. płatnika w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu na stanowisku radcy prawnego z wynagrodzeniem w wysokości 4 000,00 zł. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przedmiotowej sprawie świadczenie pracy w ramach umowy o pracę nie miało miejsca , a zgodnym zamiarem i wolą stron zawartej umowy było jedynie nadanie jej nazwy „ umowa o pracę”. Sporządzone zaś dokumenty związane ze stosunkiem pracy miały tę formę uzasadniać. Co również istotne , od 4 grudnia 2020 r. J. G. stała się niezdolna do pracy , a po przejściu J. G. na długotrwałe zwolnienie lekarskie , płatnik nie zatrudnił nikogo na jej miejsce. Ponadto przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek (...) S. G. , wnioskodawczyni nie posiadała tytułu do ubezpieczeń społecznych. W ocenie organu rentowego , J. G. nie wykonywała pracy w firmie płatnika , a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako pracownik, jedynie, w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczenia, w postaci zasiłku chorobowego , co oznacza , że umowa o pracę zawarta między J. G. , a płatnikiem składek , jako zawarta dla pozor , jest nieważna i, tym samym, J. G., z tytułu zawartej umowy o pracę, nie podlega ubezpieczeniom społecznym od 26 listopada 2020 r.

/decyzja k. – 63 - 66 akt ZUS/

W dniu 10 czerwca 2021 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie J. G. od ww. decyzji , w którym wniosła o jej zmianę i stwierdzenie , że J. G. od 26 listopada 2020 r. jako pracownik płatnika podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu , rentowemu , chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek. Skarżąca podkreśliła , że faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki radcy prawnego , a pracodawca jej pracę przyjmował. Zaznaczyła , że legitymuje się stosownymi kwalifikacjami do wykonywania zawodu radcy prawnego , a nadto posiada stosowne doświadczenie zawodowe. J. G. podkreśliła , że z dniem 19 maja 2021 r. powróciła do pracy w firmie płatnika.

/odwołanie k.3 – 6 odwrót/

W dniu 10 czerwca 2021 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie płatnika składek, S. G., od ww. decyzji , w którym wniosł o jej zmianę i stwierdzenie , że J. G. od 26 listopada 2020 r. jako pracownik płatnika podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu , rentowemu , chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek. Skarżący podkreślił , że J. G. faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki radcy prawnego , a pracodawca jej pracę przyjmował. Zaznaczył , że J. G. legitymuje się stosownymi kwalifikacjami do wykonywania zawodu radcy prawnego , a nadto posiada stosowne doświadczenie zawodowe. Płatnik składek podkreślił , że J. G. z dniem 19 maja 2021 r. powróciła do pracy w firmie płatnika.

/odwołanie k.3 – 6 odwrót akt o sygn. VIII U 1663/21/

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik organu rentowego wniosł o ich oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.8 – 9 , odpowiedź na odwołanie k.8 – 9 akt o sygn. VIII U 1663/21/

Zarządzeniem z dnia 1 lipca 2021 r. Sąd zarządził połączenie sprawy o sygnaturze akt VIII U 1663/21 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 1662/21 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 1662/21.

/zarządzenie k.11 akt o sygn. VIII U 1663/21/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek, S. G. od 10 września 2020 r., prowadzi działalność gospodarczą po nazwą (...) S. G.. W zakresie prowadzonej działalności płatnik zajmuje się przede wszystkim sprzedażą m.in. maseczek oraz płynów służących do dezynfekcji , a także, doradztwem w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. W okresie od września do grudnia 2020 r. przychód firmy płatnika wyniósł 106 802,76 zł.; za okres od stycznia do maja 2021r. – przychody 53 624,87 zł. wydatki 54 134,71 zł.

/okoliczności bezsporne , zestawienie przychodów płatnika k.16/

W 2021r. przychodu płatnika wyniosły 174 719 zł. strata ok. 40 000 zł.

Nikt nie był zaangażowany i zatrudniony w firmie płatnika przed dniem 26.11.2020r.

/zeznania płatnika składek min.01:33:27 – 01:33:41 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:33:15 – 00:48:44 rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104/

J. G. legitymuje się wykształceniem wyższym prawniczym , z zawodu jest radcą prawnym. Jest żoną ojca płatnika. S. G. jest synem męża wnioskodawczynie.

Małżonkowie : J. G. i A. G. , mają dwoje dzieci: syna A., urodzonego (...) i córkę H. , urodzoną (...)

/okoliczności bezsporne/

W związku z prowadzoną działalnością , S. G. współpracuje m.in. ze swoim ojcem A. G., prowadzącym własną kancelarię radcowską.

/zeznania świadka A. G. min.01:19:19 – 01:32:12 rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104/

O fakcie zajścia w ciążę, wnioskodawczynie dowiedziała się w listopadzie 2020 r. (w dniu 26 listopada 2020 r. wnioskodawczynie znajdowała się w 8 tygodniu ciąży).

/zeznania wnioskodawczynie min.01:33:09 – 01:33:27 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:05:26 – 00:33:15 e-protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104 , dokumentacja medyczna k.68/

Z treści umowy, nazwanej przez strony, umową o pracę, zawartej w dniu 26 listopada 2020 r., na czas nieokreślony, od dnia 26 listopada 2020 r. wynika , że z dniem 26 listopada 2020 r. płatnik składek miał powierzyć J. G. obowiązki radcy prawnego z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 4 000,00 zł netto , w wymiarze czasu pracy wynoszącym ½ etatu. W treści umowy wskazano , że wnioskodawczynie będzie świadczyć - pracę - w sposób zdalny.

/umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie/

W dniu 24 listopada 2020 r. J. G. odbyła badanie lekarskie , które nie wykazało przeciwwskazań do wykonywania przez nią obowiązków radcy prawnego.

/orzeczenie lekarskie w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie/

Zgodnie z pisemnym zakresem , do powierzonych wnioskodawczynie obowiązków miało, przede wszystkim, należeć świadczenie pomocy prawnej, zgodnie z ustawą o radcach prawnych.

/zakres obowiązków w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie/

J. G. wykonywała czynności w domu, korzystając z prywatnego komputera i, prywatnego telefonu (aparat telefoniczny otrzymała od męża , a tenże aparat , uprzednio, syn podarował ojcu). Kontakt z S. G. miała za pośrednictwem telefonu. Nie otrzymywała poleceń, rad , wskazówek – od płatnika. Miała elastyczny czas wykonywania czynności. Zajmowała

się analizą umów m.in. pod kątem istnienia klauzul abuzywnych. Około 10 umów - do analizy. Konsultowała różne elementy umów - z mężem A. G.. Nie przedstawiała opinii prawnych , ocen prawnych , wyników analiz, wniosków, sugestii i konkluzji prawniczych - płatnikowi - na piśmie.

/zeznania płatnika 01:33:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:38:50 – 00:48:44 e-protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104, zeznania wnioskodawczynie min.01:33:09 – 01:33:27 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:05:26 – 00:33:15 e-protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104 , zeznania świadka A. G. e-protokół rozprawy z dn. 19.01.2022r. płyta CD k. 104/

Z ww. tytułu wnioskodawczynie została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

/okoliczność bezsporna/

Nikt nie był zaangażowany i zatrudniony w firmie płatnika przed dniem 26.11.2020r.

/okoliczność bezsporna/

Począwszy **od 24 listopada 2020 r.** J. G. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, w związku zawarciem umowy o pracę z (...) (**1/2 etatu radcy prawnego**). W ramach realizacji umowy z (...), wnioskodawczynie – obsługiwała płatności firmy

/zeznania wnioskodawczynie min.01:33:09 – 01:33:27 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:05:26 – 00:33:15 e-protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104/

Od dnia 4 grudnia 2020 r. J. G. stała się niezdolna do pracy.

/okoliczność bezsporna , dokumentacja medyczna k.42 – 43/

Podczas nieobecności wnioskodawczynie w pracy, płatnik składek nie zaangażował innej osoby na jej miejsce i nie zatrudnił innego pracownika, na jej miejsce.

/zeznania płatnika składek min.01:33:27 – 01:33:41 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:33:15 – 00:48:44 rozprawy z dnia 19 stycznia 2022 r. , płyta CD k.104/

Powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w szczególności zawarte w dokumentacji osobowej sporządzonej w związku z zatrudnieniem wnioskodawczynie u płatnika składek , dokumentacji medycznej oraz w oparciu o dokumenty znajdujące się aktach rentowych, a jedynie w niewielkim zakresie w oparciu o zeznania wnioskodawczynie , płatnika składek oraz świadka A. G., który, jak zeznał, nie pamiętał szczegółów aktywności żony i syna – płatnika. Potwierdził natomiast , że konsultował z żoną różne elementy umów, które – do konsultacji, otrzymywała żona .

W ocenie Sądu zeznania płatnika składek, świadka A. G. oraz wnioskodawczynie, w zakresie realnej potrzeby i motywów, którymi miał kierować się płatnik, podejmując decyzję o zaangażowaniu, wnioskodawczynie w swojej firmie , na podstawie umowy o pracę, są w całości niewiarygodne. W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości ,że zawarcie spornej umowy, zbiegło się bezpośrednio w czasie z potwierdzeniem faktu zajścia przez wnioskodawczynię w ciążę. Nie ulega, przy tym, wątpliwości ,że płatnik składek jest synem męża wnioskodawczynie , z którym pozostaje w dobrych relacjach , a tym samym, wręcz nieprawdopodobnym wydaje się ,że nie miał on wiedzy o fakcie zajścia w ciążę przez J. G.. Brak zaś zaangażowania lub zatrudnienia, przez płatnika, innej osoby lub pracownika, na miejsce, nieobecnej w związku z ciążą, wnioskodawczynie, jedynie potwierdza to stwierdzenie. Co, również, ważne, przed zawarciem spornej umowy , płatnik składek nie zatrudnił pracowników , co jak podkreślił płatnik , wynikało z faktu ,że w związku z prowadzoną działalnością korzysta on z usług podwykonawców. Stanowisko pracy, powstało, zatem, w celu zgłoszenia do ubezpieczeń J. G. - z tytułem pracowniczym. Wnioskodawczynie została zaangażowana , na podstawie umowy o pracę, na krótki okres przed powstaniem zdarzenia, rodzącego uprawnienia do świadczeń,

tj. jej niezdolnością do pracy. Strony umowy, nazwanej umową o pracę, biorąc pod uwagę daty: **umowy o pracę tj. 26 listopada 2020 r. i niezdolności do pracy tj. 4 grudnia 2020 r. mogły mieć** świadomość, że praca nie będzie wykonywana, a osoba zatrudniona może skorzystać z świadczeń z ubezpieczenia. Płatnik składek przedstawił dokumenty kadrowo płacowe, tj.: umowę o pracę, kwestionariusz osobowy, zakres czynności pracownika, zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy, oświadczenia pracownika, informację o warunkach zatrudnienia, to jednak dokumenty te w ocenie Sądu są przejawem uwierzytelnienia zatrudnienia i nie świadczą o rzeczywistym wykonywaniu pracy. Wprawdzie, jak wynika z zeznań wnioskodawczyni oraz płatnika, J. G. miała pracować zdalnie, co z kolei miało sprowadzać się do udzielania płatnikowi porad oraz dokonywania analiz, to jednak, na poparcie tych twierdzeń, nie przedstawiono żadnych obiektywnych dowodów. Co więcej, wnioskodawczyni miała wykonywać obowiązki pracownicze w wybranych przez siebie godzinach, z jednoczesną realizacją umowy o pracę (...). Wnioskodawczyni nie miała, nawet, służbowego komputera, czy też dostępu do służbowej poczty. Utworzenie stanowiska pracy, koszty związane z zatrudnieniem pracownika nie znajdują racjonalnego uzasadnienia w materiale dowodowym. Wnioskodawczyni, jak zeznał świadek A. G. i sama wnioskodawczyni - konsultowała różne elementy umów - z mężem A. G.. Potwierdził to płatnik - zeznając, że „kontrolował - czynności wnioskodawczyni na tyle na ile mógł”. Wnioskodawczyni, zeznała jednoznacznie, że nie przedstawiała opinii prawnych, ocen prawnych, wyników analiz, wniosków, sugestii i konkluzji prawniczych - płatnikowi - na piśmie. Zatem, jako mogła wyglądać kontrola - z płatnikiem, nie będącym prawnikiem. Wyjaśnienia płatnika składek, dotyczące rodzaju i ilości wykonywanych czynności, przez wnioskodawczynię, są bardzo ogólne, niepoparte dowodami, niewskazujące na wykonywanie czynności - w sposób efektywny i systematyczny. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy faktycznie był realizowany. Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie wynika, aby pomiędzy stronami spornej umowy o pracę w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy, brak jest, bowiem, na to stosownych dowodów. Ustalone okoliczności przemawiają, natomiast, za przyjęciem, że strony, kwestionowanej umowy o pracę, zawierając ją, miały inny cel niż jej wykonywanie.

Zdaniem Sądu, zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, że wnioskodawczyni wykazała rzeczywiste istnienie stosunku pracy pomiędzy nią i płatnikiem w badanym okresie, mimo iż spoczywał na niej ciężar dowodzenia faktów, z których wywodziła skutki prawne z mocy art. 3 k.p.c. i art. 6 k.c. Oparcie, bowiem, konstrukcji prawnej skarżonej decyzji na braku dowodów, potwierdzających rzeczywiste wykonywanie pracy przez odwołującą, jako pracownika firmy płatnika, spowodowało zmianę wynikającego z art. 6 k.c. rozkładu ciężaru dowodu, co do tej kwestii, przerzucając go na osobę zaprzeczającą faktom, z których organ rentowy wywiódł skutki prawne.

Na podstawie art.235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął wniosek dowodowy płatnika, mający wykazać wysokość wypłacanych przez ZUS zasiłków chorobowych podmiotom wykazującym straty finansowe. W ocenie Sądu, wysokość, wypłacanych przez ZUS zasiłków, podmiotom, wykazującym straty finansowe nie ma żadnego przełożenia na niniejszą sprawę, bowiem, Sąd oceniał jedynie ważność umowy o pracę, zawartej między płatnikiem, a wnioskodawczynią, a tym samym wysokość wypłacanych zasiłków podmiotom trzecim, nie mogła mieć jakiegokolwiek przełożenia na niniejszą sprawę. W ocenie Sądu, zebrany materiał dowodowy nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości i okazał się wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania jako niezasadne podlegały oddaleniu.

Zgodnie z treścią **art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 roku, poz.423), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 870) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego, po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Według zaś art. ust. 3 pkt 3 przywołanego przepisu od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

Kwestią sporną, w rozpoznawanej sprawie było, czy J. G. podlega ubezpieczeniom społecznym, jako pracownik w firmie płatnika składek.

O uznaniu stosunku prawnego, łączącego strony, za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według **art. 22 § 1** ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1320), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy, stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika, w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie, organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę z dnia 26 listopada 2020 r. zawarta między wnioskodawczynią J. G. , a płatnikiem składek S. G. jest nieważna, bowiem nie doszło do nawiązania stosunku pracy.

Dokonane w sprawie ustalenia potwierdzają stanowisko organu rentowego, że spisanie umowy o pracę przez płatnika składek z ubezpieczoną i zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych od dnia 26 listopada 2020 r. (czyli w momencie, kiedy wnioskodawczyni wiedziała już , że znajduje się w ciąży, co potwierdziła dokumentacja medyczna) było czynnościami pozornymi, dokonanymi, jedynie, w celu uzyskania tytułu ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie ,iż zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozor, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozor, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi , a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie

przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwoływacemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę

jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałyby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189), jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia, uzewnętrznione umową o pracę, zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę, winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne, należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni nie wykazała w niniejszym postępowaniu, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy, a zatem jej faktycznego wykonywania. Zgromadzony materiał dowodowy, świadczy ponadto, iż płatnik nie miał, również, zamiaru przyjmowania tej pracy i, w efekcie – nie przyjmował, o czym jednoznacznie świadczy brak – obowiązku przedstawiania opinii prawnych, ocen prawnych, wyników analiz, wniosków, sugestii i konkluzji prawniczych - płatnikowi - na piśmie, co implikuje uprawnioną tezę, że płatnik miał pełną świadomość, iż umowa nie będzie go obowiązywać, a ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, będą krótkotrwałe.

Z dokonanych ustaleń wynika, że J. G. wykonywała czynności w domu, korzystając z prywatnego komputera i, prywatnego telefonu (aparat telefoniczny otrzymała od męża, a tenże aparat, uprzednio, syn podarował ojcu). Kontakt z S. G. miała za pośrednictwem telefonu. Nie otrzymywała poleceń, rad, wskazówek – od płatnika. Miała elastyczny czas wykonywania czynności. Zajmowała się analizą umów m.in. pod kątem istnienia klauzul abuzywnych. Około 10 umów - do analizy. Konsultowała różne elementy umów - z mężem A. G.. Nie przedstawiała opinii prawnych, ocen prawnych, wyników analiz, wniosków, sugestii i konkluzji prawniczych - płatnikowi - na piśmie.

Nikt nie był zaangażowany i zatrudniony w firmie płatnika przed dniem 26.11.2020r.

Nie chcąc powtarzać oceny materiału dowodowego, należy jedynie przypomnieć, że brak jest dowodu, że płatnik stosował jakikolwiek sposób rozliczenia z wykonania zadań przez wnioskodawczynię, a z jej zeznań nie wynikało też, aby na bieżąco miała ona wyznaczane przez płatnika skonkretyzowane zadania i czas ich wykonania. Oznacza to, że nie ma podstaw do przyjęcia, że J. G. wykonywała czynności, w reżimie stosunku pracy, w warunkach kierownictwa pracodawcy.

Nadto, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie wskazuje, aby u płatnika składek zaistniała realna potrzeba - zatrudnienia pracownika - na stanowisku powierzonym wnioskodawczyni, a potwierdza to, w szczególności, okoliczność braku zaangażowania lub zatrudnienia, innej osoby lub pracownika, podczas długotrwałej nieobecności wnioskodawczyni. Oczywiście, w niniejszym postępowaniu, nie jest rolą ani organu rentowego ani Sądu, oceniać sposób organizacji czy funkcjonowania płatnika, ale niemniej, jednak, należy przyjmować, że zachowania podmiotu uczestniczącego w obrocie gospodarczym w celu zarobkowym są racjonalne ekonomicznie. W niniejszym postępowaniu, płatnik nie wykazał, że zaangażowanie wnioskodawczyni, na podstawie umowy o pracę, było uzasadnione.

Co więcej, również pozostałe ustalone w sprawie fakty, takie jak zawarcie przez wnioskodawczynię spornej umowy, w okresie - ciąży i przejście na zwolnienie lekarskie, w krótkim czasie od zawarcia umowy, wskazują na prawdziwe intencje stron spornej umowy tj. stworzenia ochrony ubezpieczeniowej i zagwarantowania wnioskodawczyni wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zdaniem Sądu, zawarcie przez płatnika, umowy o pracę - z J. G. nie było ekonomicznie uzasadnione z jego punktu widzenia, gdyż musiał on ponieść koszt, nie tylko związany z wynagrodzeniem wnioskodawczyni, ale również z odprowadzeniem stosownych składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto, płatnik składek nie zdecydował się zaangażować ani zatrudnić innej osoby, także nie – pracownika, w czasie nieobecności wnioskodawczyni.

W tym miejscu Sąd, pragnie wskazać, że podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek pracy jest, bowiem, stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. W sytuacji, gdy strony nie pozostają faktycznie związane stosunkiem pracy, nie można mówić o fakcie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym. Natomiast, sam fakt wykonywania, za wynagrodzeniem, określonego rodzaju czynności, przez jedną ze stron na rzecz drugiej, w zależności od cech danego stosunku prawnego, co do zasady może zostać zakwalifikowany, jako umowa o dzieło, umowa zlecenia lub też umowa o świadczenie usług, o której mowa w art.750 k.c., wobec której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena z jakim faktycznie stosunkiem prawnym mamy do czynienia, na gruncie przedmiotowej sprawy, pozostaje jednak poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego, albowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie umowa o pracę.

Wprawdzie płatnik składek przedstawił dokumenty osobowe wnioskodawczyni, to jednak w ocenie Sądu dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy w ramach stosunku pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, oceny zawartej umowy o pracę, sposobu jej wykonywania, wynika, że wnioskodawczyni i płatnik składek zawarli umowę o pracę, której nie mieli zamiaru realizować. Umowa ta została zawarta jedynie w celu uzyskania przez wnioskodawczynię wypłaty świadczeń ubezpieczeniowych i był to jedyny cel zawarcia umowy o pracę.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozornością zawartej umowy o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystania ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z ciążą, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowiła miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Reasumując, przedstawione okoliczności przemawiają, w niniejszej sprawie, za stwierdzeniem, że umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek, została zawarta dla pozorów, gdyż jak ustalono, strony, zawierając ją, miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały, przez jej zawarcie, wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności. Zawarta umowa, nazwana umową o pracę, miała na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i, z tego powodu, nie może wywoływać skutków prawnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

S.B.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć J. G.